

Sygn. akt II K 86/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 8 listopada 2018 r.

Sąd Rejonowy w Nowym Dworze Mazowieckim II Wydział Karny

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSR Tomasz Morycz

Protokolant: Sekretarz sądowy (...)

bez udziału Prokuratora

przy udziale oskarżycielki posiłkowej (...)

po rozpoznaniu na rozprawie w dniach 5 października 2018 r. i 8 listopada 2018 r.

sprawy (...)

s. (...) i (...) zd. (...)

ur. (...) w D.

oskarżonego o to, że:

w okresie od (...) roku do (...) roku w miejscowości (...), przy ul. (...), uchylał się od wykonywania obowiązku alimentacyjnego wobec małoletniego syna (...), określonego co do wysokości Wyrokiem (...), sygn. akt (...) z dnia (...) roku, doprowadzając do powstania wskutek tego zaległości stanowiącej równowartość więcej niż 3 świadczeń okresowych,

to jest o czyn z art. 209 § 1 kk

o r z e k a

I. oskarżonego (...) uznaje za winnego popełnienia zarzucanego mu czynu, przyjmując że obowiązek alimentacyjny był określony, w tym co do wysokości, w ugodzie zawartej przed (...) (...) w dniu (...) r. w sprawie o sygn. akt (...), za który na podstawie art. 209 § 1 kk skazuje go i wymierza mu karę 3 (trzech) miesięcy pozbawienia wolności;

II. na podstawie art. 69 § 1 i 2 kk, art. 70 § 1 kk wykonanie orzeczonej wobec oskarżonego kary pozbawienia wolności warunkowo zawiesza na okres 3 (trzech) lat próby;

III. na podstawie art. 72 § 1 pkt 1 kk zobowiązuje oskarżonego do informowania kuratora sądowego o przebiegu okresu próby;

IV. na podstawie art. 72 § 1 pkt 3 kk zobowiązuje oskarżonego do bieżącego lożenia na utrzymanie małoletniego syna (...);

V. na podstawie art. 627 kpk zasądza od oskarżonego na rzecz Skarbu Państwa kwotę 130 (sto trzydzieści) złotych tytułem kosztów sądowych, w tym kwotę 60 (sześćdziesiąt) złotych tytułem opłaty.

Sygn. akt II K 86/18

UZASADNIENIE

Na podstawie zgromadzonego materiału dowodowego ustalono następujący stan faktyczny:

(...) i (...) pozostawali w związku konkubenckim, z którego posiadają małoletniego syna (...), urodzonego w dniu (...) Po pewnym czasie rozstali się.

W dniu (...) r. (...) i (...) zawarli ugodę przed (...) (...) w sprawie o sygn. akt (...), w której (...) zobowiązał się do płacenia alimentów na rzecz małoletniego syna (...) w wysokości 700 złotych miesięcznie poczynając od dnia 1 października 2011 r.

Początkowo (...) uiszczał te należności. Jednak od dnia 1 września 2013 r. albo nie czynił tego w ogóle, albo wpłacał sporadycznie jedynie drobne kwoty. Powstała w związku z tym zaległość stanowiła równowartość więcej niż trzech świadczeń okresowych. Poza tym (...) nie interesował się małoletnim (...), nie pomagając w inny sposób w jego utrzymaniu, jak również nie biorąc udziału w jego wychowaniu. (...) jest dzieckiem niepełnosprawnym, mając stwierdzony (...). (...) zaspokaja jego podstawowe potrzeby, prowadząc własną działalność gospodarczą i uzyskując pozwalające na to dochody, a ponadto posiadając nieruchomości, jednak nie dysponuje środkami finansowymi na dodatkowe, związane chociażby z rehabilitacją. Tym bardziej, że spona kredyt mieszkaniowy i ma problemy zdrowotne.

(...) wykonywał w przeszłości zawód specjalisty z zakresu ubezpieczeń i uzyskiwał dochody w wysokości około 5.000 złotych. Od dnia 1 lutego 2017 r. jest zatrudniony na stanowisku pracownika wykonującego czynności agencyjne, a do jego obowiązków należy w szczególności sprzedaż ubezpieczeń majątkowych i życiowych. W aneksie z dnia (...) wskazano, że od dnia 1 października 2018 r. uzyskuje wynagrodzenie 2.100 złotych brutto, będąc zatrudniony na cały etat. Wcześniej była to kwota 500 złotych brutto i 1/4 etatu.

W przeszłości przeciwko (...) toczyło się postępowanie o ten sam czyn za okres od dnia 1 września 2013 r. do dnia 30 listopada 2015 r., które zostało umorzone postanowieniem z dnia 4 marca 2016 r. z uwagi na brak znamion czynu zabronionego. Wskazano w nim, że (...) podejmuje działania celem znalezienia odpowiedniego zatrudnienia, jednak uzyskuje niewielkie dochody, z których stara się przekazywać na rzecz (...) chociaż niewielkie kwoty.

(...) złożyła zawiadomienie w niniejszej sprawie w dniu (...) r. (...) nie zamieszkuje pod wskazanym przez siebie adresem, czyniąc to w nieustalonym miejscu na terenie (...).

Powyższy stan faktyczny ustalono na podstawie: zaświadczeń (3-3v, 24-25v, 113, 114), postanowienia (k.4, 53-54), protokołu (k.5), orzeczeń (k.6-6v, 7-8v), wydruków (k.18, 19, 20), pism (k.23, 28, 85, 87), umowy (k.43-43v), zestawienia (k.91), zeznania podatkowego (92-98v), aneksu (k.101), wywiadu środowiskowego (k.116) i zeznań świadka (...) (k.16v-17, 103-104).

Przesłuchiwany w postępowaniu przygotowawczym oskarżony (...) (k.41v-42) oświadczył, że nie przyznaje się do popełnienia zarzucanego mu czynu. Jednocześnie odmówił składania wyjaśnień i odpowiedzi na pytania.

Oskarżony (...) nie był przesłuchiwany w postępowaniu sądowym, nie stawiając się na rozprawę i nie biorąc w niej udziału.

Sąd zważył, co następuje:

W świetle zgromadzonego materiału dowodowego wina oskarżonego (...) i okoliczności popełnienia zarzucanego mu czynu nie budziły żadnych wątpliwości.

Sąd nie dał wiary wyjaśnieniom oskarżonego (...) (k.41v-42), w których nie przyznał się do popełnienia zarzucanego mu czynu. Tymczasem ze zgromadzonego materiału dowodowego wynikało, że swoim zachowaniem

wyczerpał znamiona przestępstwa. Świadczyły o tym przede wszystkim zeznania świadka (...), które jednoznacznie wskazywały, że oskarżony (...) wykonywał w przeszłości zawód specjalisty z zakresu ubezpieczeń i uzyskiwał dochody w wysokości około 5.000 złotych, początkowo uiszczając alimenty w pełnej wysokości. Wprawdzie w toku postępowania przedstawił umowę o pracę i aneks do niej, z których wynikało, że uzyskuje znacznie niższe wynagrodzenie, ostatnio na poziomie 2.100 złotych brutto, jednak zdaniem Sądu były to dokumenty pozorne, zmierzające jedynie do uniknięcia skutecznej egzekucji i odpowiedzialności karnej. Nieprawdopodobnym jest bowiem, żeby osoba zatrudniona na takim stanowisku faktycznie uzyskiwała tak niskie dochody, nie pozwalające na jakąkolwiek egzystencję. Tym bardziej zatrudniona przez dłuższy czas na 1/4 etatu. Co znamienne, aneks na podstawie którego rzekomo zwiększono wymiar etatu i wynagrodzenie zawarto dopiero w dniu (...) ze skutkiem z dniem 1 października 2018 r., a więc tuż przed terminem rozprawy, mając przedstawić oskarżonego (...) jako osobę podejmującą starania zmierzające do zwiększenia swoich zarobków. W ocenie Sądu oskarżony (...) miał możliwość wywiązywania się z obowiązku alimentacyjnego, jednak świadomie i dobrowolnie tego nie czynił, zasłaniając się niemożliwością znalezienia odpowiedniego zatrudnienia i przekazywaniem niewielkich kwot. Tym bardziej, że również nie interesował się małoletnim (...), nie pomagając w inny sposób w jego utrzymaniu, jak również nie biorąc udziału w jego wychowaniu. W tym miejscu należy również zwrócić uwagę na fakt, że oskarżony (...) nie zamieszkuje pod wskazanym przez siebie adresem, czyniąc to w nieustalonym miejscu na terenie (...). Tym samym kurator sądowy, któremu zlecono przeprowadzenie wywiadu środowiskowego ze szczególnym uwzględnieniem jego sytuacji rodzinnej, majątkowej i możliwości zarobkowych nie miał możliwości przekazania Sądowi informacji w tym zakresie. Biorąc pod uwagę, że oskarżony (...), w dodatku reprezentowany przez obrońcę z wyboru, doskonale wiedział o bezskuteczności wywiadu środowiskowego, a mimo to świadomie i dobrowolnie nie podał prawdziwego adresu zamieszkania, należało to uznać za działanie zmierzające do ukrycia niekorzystnych dla niego okoliczności.

Sąd dał w całości wiarę **zeznaniom świadka (...)** (k.16v-17, 103-104), uznając je za spójne, logiczne i znajdujące potwierdzenie w pozostałym materiale dowodowym, w szczególności w dokumentach. Świadek (...) przedstawiła całą swoją wiedzę w niniejszej sprawie dotyczącą nie wywiązywania się przez oskarżonego (...) z obowiązku alimentacyjnego, jak również swojej sytuacji rodzinnej, zdrowotnej i materialnej. Tyczyło się to przede wszystkim małoletniego (...). Wprawdzie świadek (...) jest skonfliktowana z oskarżonym M. M. (1), nie kryjąc negatywnej oceny jego osoby i postępowania, to nie stwierdzono, żeby miało to wpływ na jej relacje.

Oparto się także na **dokumentach w postaci zaświadczeń (3-3v, 24-25v, 113, 114), postanowienia (k.4, 53-54), protokołu (k.5), orzeczeń (k.6-6v, 7-8v), wydruków (k.18, 19, 20), pism (k.23, 28, 85, 87), umowy (k.43-43v), zestawienia (k.91), zeznania podatkowego (92-98v), aneksu (k.101) i wywiadu środowiskowego (k.116)**, których prawdziwość nie była kwestionowana i nie budziła też wątpliwości Sądu.

Dokonując analizy zgromadzonego materiału dowodowego, wina oskarżonego (...), opis czynu - ze zmianą poprzez przyjęcie, że obowiązek alimentacyjny był określony, w tym co do wysokości, w ugodzie zawartej przed (...) (...) w dniu (...) r. w sprawie o sygn. akt (...) - oraz przyjęta kwalifikacja prawna nie budziły wątpliwości. Wskazana modyfikacja wynikała z treści dokumentu w tym zakresie.

Przestępstwo z art. 209 § 1 kk polega na uchylaniu się od wykonania obowiązku alimentacyjnego określonego co do wysokości orzeczeniem sądowym, ugodą zawartą przed sądem albo innym organem albo inną umową, jeżeli łączna wysokość powstałych wskutek tego zaległości stanowi równowartość co najmniej 3 świadczeń okresowych albo jeżeli opóźnienie zaległego świadczenia innego niż okresowe wynosi co najmniej 3 miesiące. Jego sprawca musi się liczyć z karą grzywy, ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do roku..

Przechodząc na grunt niniejszej sprawy, nie ulega wątpliwości, że oskarżony (...) wyczerpał swoim zachowaniem znamiona tego przestępstwa, albowiem mając obiektywną możliwość uiszczania alimentów świadomie i dobrowolnie tego nie czynił. Stan ten trwa od dłuższego czasu, a przedstawione przez niego dokumenty, mające przekonać, że jest osobą uzyskującą niewielkie wynagrodzenie, były niezgodne z rzeczywistością. Tym bardziej, że oskarżony (...) nie podejmował innych działań, zupełnie nie interesując się dzieckiem. Nie zaistniały jakiegokolwiek okoliczności wyłączające jego winę.

Jedynie na marginesie wskazać należy, że nowelizacja art. 209 § 1 kk, która spowodowała zmianę znamion tego przestępstwa nie oznacza automatycznie, że okres ją poprzedzający nie jest penalizowany. Mało tego, znamiona obecnie obowiązującego art. 209 § 1 kk są korzystniejsze dla oskarżonego (...). Dlatego nie było żadnych podstaw, żeby eliminować z opisu czynu część zarzucanego mu okresu, kiedy nie wywiązywał się z obowiązku alimentacyjnego, a tym bardziej, żeby umarzać postępowanie z uwagi na znikomą społeczną szkodliwość.

Wymierzając karę oskarżonemu (...) kierowano się dyrektywami wymiaru kary wskazanymi w treści art. 53 kk, mając w szczególności na uwadze motywację i sposób zachowania się sprawcy, rodzaj i rozmiar ujemnych następstw przestępstwa, stopień społecznej szkodliwości czynu, właściwości i warunki osobiste sprawcy, sposób życia przed popełnieniem przestępstwa i zachowanie się po jego popełnieniu, a zwłaszcza staranie o naprawienie szkody lub zadośćuczynienie w innej formie społecznemu poczuciu sprawiedliwości, dostosowanie dolegliwości kary do stopnia winy, cele zapobiegawcze i wychowawcze, które ma osiągnąć w stosunku do skazanego, a także potrzeby w zakresie kształtowania świadomości prawnej społeczeństwa. Dyrektywy te dzieli się na okoliczności obciążające i okoliczności łagodzące.

W pierwszej kolejności należy zwrócić uwagę na znaczny stopień społecznej szkodliwości czynu zarzucanego oskarżonemu (...), przy której Sąd kierował się wskazówkami wynikającymi z treści art. 115 § 2 kk. Wzięto zatem pod uwagę rodzaj i charakter naruszonego dobra, rozmiary wyrządzonej lub grożącej szkody, sposób i okoliczności popełnienia czynów, wagę naruszonych przez sprawcę obowiązków, jak również postać zamiaru, motywację sprawcy, rodzaj naruszonych reguł ostrożności i stopień ich naruszenia. Nie wywiązywanie się z obowiązku alimentacyjnego powoduje bowiem negatywne konsekwencje dla dzieci, które potrzebują środków finansowych na swoje utrzymanie, a które nie mogą same ich uzyskać, mogąc liczyć jedynie na swoich rodziców. Okolicznością obciążającą był tu przede wszystkim znaczny czas, kiedy oskarżony (...) uchylał się od wykonywania obowiązku alimentacyjnego, który wynosił blisko 2 lata. Nie można również zapominać o tym, że małoletni (...) jest dzieckiem niepełnosprawnym, mając stwierdzony (...). Wprawdzie matka (...) zaspokaja jego podstawowe potrzeby, jednak nie posiada środków na dodatkowe, związane chociażby z rehabilitacją. Oskarżony (...) powinien jej w tym pomóc, uiszczając alimenty, jednak świadomie i dobrowolnie tego nie robił, nie interesując się swoim dzieckiem. Jednocześnie wskazać należy, że oskarżony (...) uważał, że skoro postępowanie za wcześniejszy okres zostało umorzone, zdaniem Sądu błędnie, to już nigdy nie będzie podnosił odpowiedzialności za swoje postępowanie. Umacniało go to w poczuciu bezkarności. Taka postawa nie mogła być dłużej tolerowana. Okolicznością łagodzącą była jedynie uprzednia niekaralność.

Mając powyższe na uwadze uznano, że karą właściwą dla oskarżonego (...), skazanego na podstawie art. 209 § 1 kk, będzie wymierzona na podstawie tego przepisu kara 3 miesięcy pozbawienia wolności, zbliżona do dolnej granicy ustawowego zagrożenia. Takie orzeczenie uświadomi mu naganność takiego postępowania i zmieni je w przyszłości. Kary wolnościowe nie doprowadziłyby zdaniem Sądu do realizacji tego celu.

Jednocześnie Sąd, na podstawie art. 69 § 1 i 2 kk, art. 70 § 1 kk, warunkowo zawiesił wykonanie orzeczonej wobec oskarżonego (...) kary pozbawienia na okres 3 lat próby. Biorąc pod uwagę, że ma stałe miejsce zamieszkania i pracę, zasługuje na danie mu szansy. Jeśli jednak jej nie wykorzysta, będzie musiał odbyć karę pozbawienia wolności w warunkach izolacji. W celu weryfikacji zmiany jego postępowania zastosowano maksymalny okres próby.

Zarazem, na podstawie art. 72 § 1 pkt 1 kk, zobowiązano oskarżonego (...) do informowania kuratora sądowego o przebiegu okresu próby, a na podstawie art. 72 § 1 pkt 3 kk do bieżącego łóżenia na utrzymanie małoletniego syna (...). To również umożliwi kontrolowanej jego postępowania i zmobilizowanie go do uiszczania alimentów.

Na koniec, na podstawie art. 627 kpk, zasądzono od oskarżonego (...) na rzecz Skarbu Państwa kwotę 130 złotych tytułem kosztów sądowych, w tym kwotę 60 złotych tytułem opłaty. Wysokość powyższych należności znajduje potwierdzenie w odpowiednich ustawach i rozporządzeniach. Biorąc pod uwagę, że oskarżony (...) był i jest w stanie uiszczać alimenty, może również pokryć koszty postępowania, które spowodował.